
Der folgende Text soll in angemessenes Deutsch übersetzt und durch die Bearbeitung der unter II. gestellten Aufgaben sprachlich erläutert werden.

I. Übersetzung

Eine Anfrage des jüngeren Plinius bei Aristo

1 Cum sis peritissimus et privati iuris et publici, cuius
2 pars senatorium est, cupio ex te potissimum audire, erraverim
3 in senatu proxime necne, non ut in praeteritum (serum enim),
4 verum ut in futurum si quid simile inciderit erudiar. Dices:
5 'Cur quaeris quod nosse debebas?' Priorum temporum servitus
6 ut aliarum optimarum artium, sic etiam iuris senatorii obli-
7 vionem quandam et ignorantiam induxit. Quotus enim quisque
8 tam patiens, ut velit discere, quod in usu non sit habiturus?
9 Adde quod difficile est tenere quae acceperis nisi exerceas.
10 Itaque reducta libertas rudes nos et imperitos deprehendit;
11 cuius dulcedine accensi, cogimur quaedam facere ante quam
12 nosse. Erat autem antiquitus institutum, ut a maioribus natu
13 non auribus modo verum etiam oculis disceremus, quae facienda
14 mox ipsi ac per vices quasdam tradenda minoribus haberemus ...
15 Quae potestas referentibus, quod censentibus ius, quae vis
16 magistratibus, quae ceteris libertas, quod silentii tempus,
17 quis dicendi modus, quae distinctio pugnantium sententiarum,
18 omnem denique senatorium morem (quod fidissimum percipiendi
19 genus) exemplis docebantur. At nos iuvenes ... prospeximus
20 curiam, sed curiam trepidam et elinguem, cum dicere quod
21 velles periculosum, quod nolles miserum esset.
22 Quid tunc disci potuit, quid didicisse iuivit, cum senatus
23 aut ad otium summum aut ad summum nefas vocaretur, et modo
24 ludibrio modo dolori retentus numquam seria, tristia saepe
25 censeret? Eadem mala iam senatores, iam participes malorum
26 multos per annos vidimus tulimusque; quibus ingenia nostra
27 in posterum quoque hebetata fracta contusa sunt. Breve tempus
28 (nam tanto brevius omne quanto felicius tempus) quo libet
29 scire quid simus, libet exercere quod scimus. Quo iustius
30 peto primum ut errori, si quis est error, tribuas veniam,
31 deinde medearis scientia tua cui semper fuit curae, sic iura
32 publica ut privata sic antiqua ut recentia sic rara ut adsi-
33 dua tractare. Atque ego arbitror illis etiam, quibus plurima-

34 rum rerum agitatio frequens nihil esse ignotum patiebatur,
35 genus quaestionis quod adfero ad te aut non satis tritum aut

Herbst 1990

- 2 -

---

36 etiam inexpertum fuisse. Hoc et ego excusator si forte sum
37 lapsus, et tu dignior laude, si potes id quoque docere quod
38 in obscuro est an didiceris.

II. Sprachliche Erläuterungen

1. **'debebas'** ist eine Konjektur von Gronovius; überliefert ist **'debeas'** (Z.5). Nehmen Sie Stellung zur Überlieferung!
2. Nennen und benennen Sie sprachlich-stilistische Erscheinungen, die diesen Text als plinianisch und damit der 'silbernen Latinität' zugehörig ausweisen!